

Ευρωπαϊκή Κοινή Δράση για την μικροβιακή αντοχή και τις λοιμώξεις που συνδέονται με την υγειονομική περίθαλψη (EU-JAMRAI)

www.eu-jamrai.eu



Η μικροβιακή αντοχή (AMR) αποτελεί παγκόσμια απειλή για τη δημόσια υγεία με σημαντικές κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις. Για την Ελλάδα, η πρόκληση είναι να ελεγχθεί την εξάπλωση των Gram αρνητικών βακτηρίων ανθεκτικών στις καρβαπενεμάσες (CRGN) σε χώρους υγειονομικής περίθαλψης και τη χρήση αντιβιοτικών τόσο σε επίπεδο κοινότητας όσο και σε επίπεδο νοσοκομείου. Μέσω της πρόσφατης θέσπισης σχετικού πλαισίου η Ελλάδα προσπαθεί να αντιμετωπίσει τον έλεγχο της μικροβιακής αντοχής σε χώρους υγειονομικής περίθαλψης, οι οποίοι αντιμετωπίζουν κυρίως αυτό το πρόβλημα, με ολιστικό τρόπο. Το νέο θεσμικό πλαίσιο για τον έλεγχο της μικροβιακής αντοχής (AMR) και την πρόληψη των λοιμώξεων που συνδέονται με την υγειονομική περίθαλψη (HAI) αφορά όλα τα δημόσια, στρατιωτικά και ιδιωτικά νοσοκομεία. Η εφαρμογή αποτελεσματικών και εφικτών προγραμμάτων ελέγχου των λοιμώξεων είναι ένα θέμα ζωτικής σημασίας για την αντιμετώπιση της μικροβιακής αντοχής στα ελληνικά νοσοκομεία και σχετίζεται με την αλλαγή συμπεριφοράς του οργανισμού.

Ο πρωταρχικός στόχος της ΚΔ JAMRAI είναι να υποστηρίξει τα Κράτη Μέλη της ΕΕ να αναπτύξουν και να εφαρμόσουν αποτελεσματικές πολιτικές προσέγγισης «Μίας Υγείας» για την καταπολέμηση της μικροβιακής αντοχής και τη μείωση των λοιμώξεων που συνδέονται με την υγειονομική περίθαλψη. Ο στόχος του JAMRAI είναι να διασφαλιστεί ότι οι πολιτικές για τον έλεγχο της μικροβιακής αντοχής και των λοιμώξεων που συνδέονται με την υγειονομική περίθαλψη υιοθετούνται και εφαρμόζονται σε όλα τα Κράτη Μέλη της ΕΕ με συντονισμένο τρόπο. Ενώ οι εθνικές ιδιαιτερότητες πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, οι πολιτικές ελέγχου της μικροβιακής αντοχής θα πρέπει να ακολουθούν τις κατευθυντήριες οδηγίες και τις συστάσεις του ECDC και του ΠΟΥ σε συνδυασμό με άλλες ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες. Αυτό θα καταστεί εφικτό φέρνοντας σε επαφή διαφορετικά δίκτυα υπευθύνων για τη χάραξη πολιτικής, εμπειρογνώμονες και οργανισμούς σχετικά με τη μικροβιακή αντοχή και τις λοιμώξεις που συνδέονται με την υγειονομική περίθαλψη, που εργάζονται σε διάφορες ευρωπαϊκές και διεθνείς πρωτοβουλίες και προγράμματα σχετικά με τη λήψη αποφάσεων πολιτικής



Στους εταίρους του EU JAMRAI- WP6.1 συμπεριλαμβάνονται 15 οργανισμοί από 8 χώρες.

Το Ελληνικό Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων (ΚΕΕΛΠΝΟ) ηγείται του Πακέτου Εργασίας WP6.1 για την προώθηση μιας προσέγγισης «εκ των άνω προς τα κάτω» για την πρόληψη των λοιμώξεων που συνδέονται με την υγειονομική περίθαλψη, μέσω της εφαρμογής προγραμμάτων ελέγχου των λοιμώξεων και της αλλαγής της συμπεριφοράς των θεσμικών οργάνων. Δεδομένων των διαφορών στο πλαίσιο της μικροβιακής αντοχής στις ευρωπαϊκές χώρες, ο στόχος είναι να καλυφθεί το χάσμα μεταξύ της πολιτικής και της πρακτικής του ελέγχου των λοιμώξεων στους χώρους υγειονομικής περίθαλψης, με βάση τις πρακτικές που βασίζονται σε αποδεικτικά στοιχεία και την εμπειρία των συμμετεχόντων εταίρων κάθε χώρας για την εκπόνηση ενός συγκεκριμένου, εφαρμόσιμου και εύλογου σχεδίου ελέγχου των λοιμώξεων. Τα αποτελέσματα από το WP6.1 θα συμβάλουν στη βελτίωση της ικανότητας ελέγχου των λοιμώξεων μέσω της ευαισθητοποίησης των θεσμικών οργάνων, χρησιμοποίησης αναγνωρισμένα βασικά στοιχεία και ειδικές παρεμβάσεις, προσαρμοσμένες στις πραγματικές ανάγκες, τους πόρους και τις προτεραιότητες των εθνικών συστημάτων υγείας των Κρατών Μελών.



Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Ετοιμότητα και ανταπόκριση της Ελλάδας σε σοβαρές διασυνοριακές απειλές κατά της υγείας

Η προστασία των πολιτών της Ελλάδας και της ΕΕ από σοβαρές διασυνοριακές απειλές κατά της υγείας αποτελεί βασική προτεραιότητα για την πολιτική της υγείας τόσο για την Ελλάδα, όσο και για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (3ο Πρόγραμμα για την Υγεία).

Η προστασία των πολιτών της Ελλάδας και της ΕΕ από σοβαρές διασυνοριακές απειλές κατά της υγείας αποτελεί βασική προτεραιότητα για την πολιτική της υγείας τόσο για την Ελλάδα, όσο και για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (3ο Πρόγραμμα για την Υγεία).

Σοβαρές διασυνοριακές απειλές κατά της υγείας εμφανίζονται καθημερινά και επηρεάζουν πολλές χώρες και τομείς στην παγκοσμιοποιημένη κοινωνία μας. Μερικά από τα πρόσφατα παραδείγματα περιλαμβάνουν την πανδημία γρίπης του 2009, τον ιό Έμπολα, τον ιό Ζίκα και άλλες ασθένειες που μεταδίδονται από αβηρόποδα-διαβιβαστές, όπως η ελονοσία ή ο δάγκειος πυρετός και ο πυρετός χίκινγκυνγα. Οι αρχές δημόσιας υγείας στην Ευρώπη και όλο τον κόσμο καλούνται να αντιμετωπίσουν διάφορα ζητήματα που απαιτούν συνεργασία με άλλους τομείς και αναπτύξουν ποικίλες βασικές ικανότητες για την αποτελεσματική αντιμετώπιση και βελτίωση της υγειονομικής



ασφάλειας, σύμφωνα με τον Διεθνή Υγειονομικό Κανονισμό (2005).

Η ενίσχυση της υγειονομικής ασφάλειας και της ετοιμότητας για την διαχείριση κρίσεων έχει πρωταρχική σημασία για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των καταστάσεων έκτακτης ανάγκης στον τομέα της δημόσιας υγείας. Ο Διεθνής Υγειονομικός Κανονισμός (ΔΥΚ, 2005) αποτελεί τον βασικό νομοθετικό πυλώνα της παγκόσμιας υγειονομικής ασφάλειας που καθορίζει τις βασικές ικανότητες που πρέπει να διαθέτουν τα Κράτη Μέλη για την προετοιμασία αντιμετώπισης απειλών κατά της υγείας και επιδημιών. Σε επίπεδο ΕΕ, η απόφαση 1082/2013/ΕΕ για τις σοβαρές διασυνοριακές απειλές κατά της υγείας παρέχει το πλαίσιο για τη βελτίωση της ετοιμότητας και τον συντονισμό της ανταπόκρισης σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης για την υγεία σε ολόκληρη την ΕΕ που προκαλούνται από βιολογικούς, χημικούς, περιβαλλοντικούς παράγοντες και απειλές άγνωστης προέλευσης.

Η ενίσχυση της εφαρμογής τόσο του ΔΥΚ όσο και της απόφασης 1082/2013/ΕΚ είναι καθοριστικής σημασίας για τη βελτίωση της υγειονομικής ασφάλειας, της ετοιμότητας και της ανταπόκρισης σε κινδύνους για την υγεία και απειλές με διασυνοριακή διάδοση.

Οι ελληνικές υπηρεσίες δημόσιας υγείας και οι συνεργαζόμενοι φορείς στην χώρα μας αντιμετωπίζουν σήμερα σημαντικές προκλήσεις, όπως:

- Πίεση από την αυξημένη μετανάστευση και τις ροές προσφύγων που χρήζουν προστασία και κάλυψη υγειονομικής περίθαλψης,
- Υψηλά επίπεδα αντιμικροβιακής αντοχής, τα οποία χρειάζονται πολυτομεακή προσέγγιση στο Εθνικό Σύστημα Υγείας,
- Αναδιάρθρωση και μεταρρύθμιση τόσο του Ελληνικού Εθνικού Συστήματος Υγείας όσο και του χώρου της Δημόσιας Υγείας.

Παρά τα παραπάνω, οι ελληνικοί φορείς καταβάλλουν προσπάθειες συμμετοχικές σε διάφορες δραστηριότητες και συγχρηματοδοτούμενα έργα. Ορισμένες από τις ενέργειες με απτά αποτελέσματα μέχρι τώρα, παρουσιάζονται παρακάτω:



Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το Πρόγραμμα της Ε.Ε. για την υγεία, επισκεφθείτε: https://ec.europa.eu/health/preparedness_response/overview_en

Για τις δράσεις του Προγράμματος της Ε.Ε. για την υγεία, επισκεφθείτε την βάση δεδομένων του Προγράμματος: https://webgate.ec.europa.eu/chafea_pdb/health/projects/

Ετοιμότητα και ανταπόκριση Ελλάδας
www.keelpno.gr

Ευρωπαϊκή Κοινή Δράση EU SHIPSAN ACT (ΚΔ) www.shipsan.eu



Ο κύριος στόχος αυτής της ΚΔ, στον τομέα της υγειονομικής ασφάλειας και της πρόληψης των ασθενειών, ήταν η ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων των απειλών για την υγεία στις θαλάσσιες μεταφορές που οφείλονται σε βιολογικούς, χημικούς και ραδιολογικούς παράγοντες, συμπεριλαμβανομένων των μεταδοτικών ασθενειών. Το πρόγραμμα αυτό συντονίστηκε από το Εργαστήριο Υγιεινής και Επιδημιολογίας του Πανεπιστημίου της Θεσσαλίας και υλοποιήθηκε με 33 εταίρους από 24 χώρες από το 2013 έως το 2016. Την ΚΔ διαδέχθηκαν δύο ακόμη επιτυχημένα προγράμματα για την υγιεινή στα πλοία το SHIPSAN και το SHIPSAN TRAINET από το 2006-2011.

Η Ευρωπαϊκή Κοινή Δράση EU SHIPSAN ACT στόχευε επίσης στην ενίσχυση μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής και βιώσιμων μηχανισμών σε επίπεδο ΕΕ για τη διασφάλιση της υγείας των ταξιδιωτών και του πληρώματος των επιβατηγών και φορτηγών πλοίων, αποτρέποντας έτσι τη διασυνοριακή διάδοση ασθενειών και βελτιώνοντας την υγειονομική ασφάλεια των πολιτών.

Η Ελλάδα διοργάνωσε δύο εκπαιδευτικούς κύκλους κατάρτισης σχετικά με τη διενέργεια επιθεωρήσεων των πλοίων σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Εγχειρίδιο Προτύπων Υγιεινής και

Επιδημιολογικής Επιτήρησης Μεταδοτικών Νοσημάτων σε επιβατηγά πλοία και την έκδοση πιστοποιητικών υγειονομικού ελέγχου πλοίων (SSC). Οι Έλληνες υγειονομικοί υπάλληλοι λιμένων χρησιμοποιούν το Πληροφοριακό Σύστημα SHIPSAN ACT για την καταγραφή και την έκδοση Πιστοποιητικών, καθώς και για την παρακολούθηση συμβάντων δημόσιας υγείας στις θαλάσσιες μεταφορές. Επιπλέον, το Ευρωπαϊκό Εγχειρίδιο Προτύπων Υγιεινής έχει μεταφραστεί στα ελληνικά με τη συμμετοχή των Ελλήνων υγειονομικών υπαλλήλων λιμένων και χρησιμοποιείται για τη διεξαγωγή υγειονομικών επιθεωρήσεων σε επιβατηγά πλοία σύμφωνα με το Ετήσιο ευρωπαϊκό πρόγραμμα επιθεωρήσεων που εκδίδεται από την SHIPSAN.

Τα αποτελέσματα του προγράμματος EU SHIPSAN TRAINET και της Κοινής Δράσης EU SHIPSAN ACT έχουν ενσωματωθεί στο εθνικό δίκαιο από το Υπουργείο Υγείας της Ελλάδας, επιτυγχάνοντας έτσι την τυποποίηση των επιθεωρήσεων υγιεινής των πλοίων και της επικοινωνίας από λιμένα προς λιμένα και από πλοίο προς λιμένα, καθώς και της ανταλλαγής πληροφοριών όπως απαιτείται από τον ΔΥΚ. Η εφαρμογή αυτών των δύο προγραμμάτων έχει βοηθήσει τις ελληνικές αρμόδιες αρχές στον προγραμματισμό της ετοιμότητας, στην ανταπόκριση σε γεγονότα με συντονισμένο τρόπο με την ανάπτυξη σχεδίων έκτακτης ανάγκης και στην ανάπτυξη βασικών ικανοτήτων του ΔΥΚ. Επιπλέον, το 2015 το Ελληνικό Υπουργείο Υγείας υιοθέτησε τόσο το πληροφοριακό υλικό για τον 1ο Εμπόλο σχετικά με τις θαλάσσιες μεταφορές (Συχνές Ερωτήσεις και Απαντήσεις), που παρήχθη από την ΚΔ, όσο και το εκπαιδευτικό πρόγραμμα σχετικά με τις βασικές ικανότητες των σημείων εισόδου για την αντιμετώπιση των βιολογικών απειλών κατά της υγείας.



Φωτογραφία: Εθνικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα, Πειραιάς, Ελλάδα, 7-9 Μαρτίου 2016 (43 εκπαιδευόμενοι από 17 λιμένες)

Ευρωπαϊκή Κοινή Δράση EMERGE (2015-2018), για την Αποτελεσματική αντιμετώπιση των ιδιαίτερα επικίνδυνων και νεοεμφανιζόμενων παθογόνων μικροοργανισμών σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης www.emerge.rki.eu



Η Κοινή Δράση EMERGE αντιπροσωπεύει ένα ευρωπαϊκό δίκτυο με 38 εταίρους που εργάζονται σε περισσότερα από 40 διαγνωστικά εργαστήρια σε 25 ευρωπαϊκές χώρες, συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδας (Ελληνικό Κέντρο Αναφοράς Αρμολογικών και Αιμορραγικών Πυρετών, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης).

Η κοινή δράση EMERGE δημιουργήθηκε για να χρησιμοποιήσει τα διδάγματα και την εμπειρία των πρόσφατων επιδημιών που προκλήθηκαν από πολύ παθογόνους μικροοργανισμούς για την βελτίωση της γενικής ετοιμότητας της Δημόσιας Υγείας σε περιπτώσεις παρόμοιων περιστάσεων, καθώς και για την ανάπτυξη διαγνωστικών πρωτοκόλλων σε ερευνητικά εργαστήρια, λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη διαλειτουργικότητας των εμπλεκόμενων δικτύων. Η κοινή δράση EMERGE εστιάζει τις δράσεις της στα βακτήρια ομάδας κινδύνου 3 και τους ιούς των ομάδων κινδύνου 3 και 4.

Το δίκτυο EMERGE αποτελεί μια ολοκληρωμένη ευρωπαϊκή εργαστηριακή υποδομή και μπορεί να ενεργοποιηθεί για την ανταπόκριση σε έξαρση κρουσμάτων κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής Υγειονομικής Ασφάλειας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Στο πλαίσιο της κοινής δράσης EMERGE, η Ελλάδα εφάρμοσε νέα εργαστηριακά πρωτόκολλα για να συμμετάσχει στις ασκήσεις διασφάλισης ποιότητας, οι οποίες αποδείχθηκαν πολύ χρήσιμες και επιτυχείς, και συμμετείχε σε όλες τις ετήσιες συναντήσεις, που είχαν σκοπό τη δικτύωση των εργαστηρίων και την ανταλλαγή γνώσεων. Η 2η ετήσια συνάντηση των εταίρων πραγματοποιήθηκε στη Θεσσαλονίκη. Το Ελληνικό Κέντρο Αναφοράς Αρμολογικών και Αιμορραγικών Πυρετών κοινοποίησε διαγνωστικά πρωτόκολλα και πρωτόκολλα μεταγενεωμικής και συνεργάστηκε με άλλους εταίρους για τη συγγραφή επιστημονικών άρθρων. Δύο μέλη του προσωπικού του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης μετεκπαιδεύτηκαν σε εργαστήριο της Σουηδίας για την επεξεργασία δεδομένων μετά από εφαρμογή της τεχνολογίας αλληλούχισης νέας γενιάς (next generation sequencing).